

สถานที่ท่องเที่ยว และงานประเพณีของตำบลนาพันสาม

เทศกาลเผาข้าวหลามโบราณ

การเผาข้าวหลามเป็นวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งของชาวตำบลนาพันสามที่ได้ทำมาตั้งแต่สมัยโบราณ เนื่องจากอาชีพหลักของตำบลนาพันสามเป็นอาชีพทำนาข้าว เมื่อเสร็จสิ้นฤดูการเก็บเกี่ยวแล้วชาวบ้านในชุมชนก็จะรวมตัวกันเผาข้าวหลาม โดยจะนำไปเผาลงในหนองน้ำ หรือลำคลอง เพราะเป็นช่วงเวลาที่มีน้ำแห้งขุดคลองพื้นดินเหมาะแก่การขุดทำแนวเผาข้าวหลาม ชาวบ้านจะช่วยกันขุดดินเป็นแนวยาว เพื่อนำกระบอกรอบข้าวหลามที่บรรจุข้าวเหนียว กะทิน้ำตาล ที่ผ่านกระบวนการผสมจนได้รสชาติที่หวานมันอร่อยแล้วนำลงไปวางเรียงยาวตามแนวที่ขุดไว้ โดยนำกระบอกรอบข้าวหลามในส่วนที่ไม่ได้กรอกข้าวเหนียวฝังลงไปบนพื้นดิน ให้ส่วนที่ใส่ข้าวเหนียวอยู่บนพื้นดินเพื่อให้ความร้อนของไฟเผาจนข้าวเหนียวสุกกระทันหันได้ที่ ซึ่งจะใช้เวลาในการเผาประมาณ ๒ - ๓ ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของกระบอกรอบไม้ไผ่ที่ใช้บรรจุข้าวเหนียวที่นำมาเผาด้วย

การเผาข้าวหลามโบราณเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ วิถีถิ่น วิถีไทย และวิถีชีวิตของชุมชนตำบลนาพันสามโดยแท้จริง นับเป็นกิจกรรมที่สร้างความรัก ความสามัคคี และสร้างความเข้มแข็ง ตลอดจนเป็นการสร้างเครือข่ายให้กับชุมชนคนนาพันสาม

งานประเพณีแข่งเรือมาดชิงธง

ประเพณีการแข่งขันเรือมาดชิงธงของตำบลนาพันสามเริ่มจากชาวบ้านได้ใช้เรือมาดพายแข่งกันหลังเสร็จจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าวโดยใช้ใบไม้ใบหญ้า วัสดุหาง่ายมาใช้เป็นธงเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งชัยชนะ เรือลำไหนคว้าธงได้ก่อนจะเป็นผู้ชนะ ต่อมาได้พัฒนาเป็นผืนผ้าที่สวยงาม เช่นปัจจุบัน ประเพณีการแข่งขันเรือมาดชิงธงจะจัดกัน ในงานบุญใหญ่วันออกพรรษาของทุกๆปี เป็นประเพณีที่คึกคัก สนุกสนาน สวยงาม ของชาวตำบลนาพันสาม

งานประเพณีแข่งเรือยาว

ประเพณีแข่งเรือยาวของชาวตำบลนาพันสาม เล่ากันว่า เริ่มมีการแข่งขันกันในสมัยรัชกาลที่ ๔ ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานเรือแม่แก่งทองให้กับหลวงปู่เอี่ยม อดีตเจ้าอาวาส วัดนาพรม เรือลำนี้ชาวบ้าน เรียกกันว่าแม่แก่งทอง โดยประเพณีแข่งเรือยาวจะจัดในงานทอดกฐินของวัดนาพรม โดยมีเรือยาวที่มีชื่อเสียงในอดีตมาประชันฝีพายในลำคลองนาพันสาม อาทิ เรือแม่กัลยา วัดเกาะ เรือแม่ทองคำ วัดบางทะเล และเรือยาวบริเวณวัดใกล้เคียง อีกหลายลำ ซึ่งประเพณีแข่งขันเรือยาว ในอดีตจะเป็นประเพณีที่สวຍงาม คึกคักสนุกสนาน เป็นที่ใฝ่ฝันของชาวบ้าน ปัจจุบันด้วยวิถีชีวิตและลำน้ำที่เปลี่ยนไป ประเพณี การแข่งเรือยาวของชาวนาพันสามจึงหาดูได้ยาก

งานประเพณีตักบาตรพระบนหลังเกวียน

ประเพณีตักบาตรพระบนหลังเกวียน เป็นประเพณีเก่าแก่ของชาวตำบลนาพันสาม ที่เคยทำกันหลายร้อยปี จนแทบจะหายสาบสูญไปแล้ว ผู้เฒ่า ผู้แก่ ในตำบลนาพันสามเล่าว่า ในอดีตการคมนาคมยังไม่สะดวก ในฤดูแล้งชาวบ้านจะนิมนต์พระ ไปตักบาตร ในเทศกาล และวันสำคัญ โดยเฉพาะในวันอาสาฬหบูชา ก่อนวันเข้าพรรษาหนึ่งวัน จะมีพิธีทำบุญตักบาตรพระบนหลังเกวียน ชาวบ้านถือว่าเป็นประเพณีศักดิ์สิทธิ์ซึ่งจะได้านิสงส์บุญ อันยิ่งใหญ่ ประเพณีตักบาตรพระบนหลังเกวียน จะจัดขึ้นในวันอาสาฬหบูชาของทุกปี

ประเพณีแต่งงานบนหลังเกวียน

ประเพณีแต่งงานบนหลังเกวียน เป็นเอกลักษณ์ของชาวตำบลนาพันสามที่เคยทำกันมาในสมัยโบราณ โดยพิธีแต่งงาน เจ้าบ่าวจะยกขบวนเกวียนชั้นหมากมาบ้านเจ้าสาว ซึ่งบนเกวียนจะมี ขนม ของกิน ของใช้ และสินสอดทองหมั้นมาพร้อม โดยเฉพาะดอกกรัก ดอกดาวเรือง ดอกบานไม่รู้โรย จะขาดไม่ได้ ซึ่งแสดงถึงความรัก อันรุ่งเรืองไม่โรยรา จำนวนเล่มเกวียนที่ยกขบวนชั้นหมากมาในงานแต่งงานจะแสดงถึงฐานะของเจ้าบ่าว เกวียนหลายเล่มจะแสดงถึงฐานะร่ำรวย ประเพณีแต่งงานหลังเกวียน ปัจจุบันได้เลือนหายไป ทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม จึงร่วมกับวัดนาพรหม ได้ฟื้นฟูประเพณีแต่งงานบนหลังเกวียนขึ้น เพื่อแสดงถึงความรักความอบอุ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย โดยจะกำหนดจัดงานประเพณีในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี .

งานประเพณีเทศน์มหาชาติ

ประเพณีเทศน์มหาชาติ ชาวตำบลนาพันสามถือว่าเป็นการทำบุญที่ได้บุญมากสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีความเชื่อว่า การฟังเทศน์มหาชาติ ทำให้ผู้ฟังได้บุญมาก และในขณะที่ฟังก็ได้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีคติธรรมคำสอน มีปีพาทย์กล่อมอีกด้วย

ประเพณีเทศน์มหาชาติ คือ เทศนาเวสสันดรชาดก ถือเป็นงานบุญใหญ่ ที่สำคัญ เป็นประเพณีที่มีคุณค่าชาวนาพันสามจึงนิยมจัดขึ้นหลังจากเทศกาลทอดกฐินผ่านพ้นไป และจะจัดกันแทบทุกหมู่บ้านในตำบลนาพันสาม

เรือแม่แก่งทอง

เรือแม่แก่งทอง เป็นเรือชุดสมัยโบราณ จากไม้ซุงทั้งต้น มีความยาว ๙ วา กว้าง ๒ ศอก ๑ คืบ ๔ นิ้ว ชาวบ้านเล่าต่อกันมาว่า เรือแม่แก่งทอง เป็นเรือพระราชทานที่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้หลวงปู่เอี่ยม อดีตเจ้าอาวาสวัดนาพรหม เมื่อครั้งพระองค์ท่าน มีพระราชโองการ ให้หลวงปู่เอี่ยมเข้าเฝ้า เนื่องจากมีผู้ให้ทำฎีกาทูลถวายว่า หลวงปู่เอี่ยมชอบบวชพระให้กับผู้มีศรัทธา และพวกที่จะหนีทหาร โดยการบวช หลวงปู่เอี่ยมได้เข้าเฝ้าและตอบข้อซักถาม จนเป็นที่ขึ้นชอบของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้พระราชทานเรือยาวพร้อมฝีพาย ๒๘ คน มาส่งที่วัดนาพรหม

คำว่า “แม่แก่งทอง” ชาวบ้านเล่าว่า มาจากบริเวณตรงกลางลำเรือ มีแก่งที่พระองค์เคยประทับ แต่วันนี้แก่งเรือไม่มีแล้วมีเพียงพาย ๑ เล่ม ซ็อง ๑ ลูก และหมอน้ำ ๑ ใบ เล่ากันต่อๆมาว่า หากหน้ากฐิน เรือแม่แก่งทองไม่ได้ลงน้ำ เพื่อลงแข่งขันจะร้องโหยหวนไปทั่วท้องทุ่งนาพันสาม คู่แข่งของเรือแม่แก่งทอง ได้แก่ เรือแม่กัลยา วัดเกาะ เรือแม่ทองคำ วัดบางทะเล ปัจจุบันเรือแม่แก่งทองมีสภาพชำรุด ไม่สามารถลงแข่งขันได้ ชาวบ้านจะมาบนบานกันไม่ขาดสายและสำเร็จสมประสงค์ตามที่ต้องการ

เศียรพระศักดิ์สิทธิ์

เศียรพระศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระพุทธรูปศิลปะสมัยอยุธยา มีพุทธลักษณะสวยงาม วงพระพักตร์เป็นสี่เหลี่ยม มีไรพระศกเป็นกรวย วงพระพักตร์พระหนุป้านเป็นรูปคางคน พระนาสิกเป็นสันคม พระขนงชัดเจนเป็นเส้นกระด้าง คล้ายปีกนกบรรจบกัน พระพักตร์แบน ขมวดพระเกศาเป็นจุดขนาดเล็ก พระรัศมีทำเป็นต่อมและเป็นเปลว

ชาวบ้านเล่าว่าเมื่อสมัยหลวงพ่อเทียบอดีตเจ้าอาวาสวัดนาปรม องค์หลวงพ่อเศียรพระศักดิ์สิทธิ์ ช่วงล่างได้ชำรุดลงแทบไม่เป็นองค์พระ มีเพียงเศียรของหลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ที่มีสภาพดีและหักพังลงมา ชาวบ้านพยายามจะเคลื่อนย้ายออกมาไว้ด้านนอกแต่ก็ไม่สามารถยกเศียรพระขึ้นมาได้ ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเพราะความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ จึงได้ช่วยกันทำพิธีอัญเชิญ เศียรพระศักดิ์สิทธิ์ โดยบอกกล่าวว่า จะนำมาไว้ที่วิหารศักดิ์สิทธิ์หลังจากนั้น ชาวบ้านจึงได้ยกเศียรพระศักดิ์สิทธิ์ขึ้นและนำมาไว้ที่วิหารศักดิ์สิทธิ์จนทุกวันนี้

เศียรพระศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวตำบลนาพันสามและบุคคลทั่วไป ปัจจุบันมีประชาชนเข้ามากราบไหว้ และบนบานศาลกล่าวกันแทบทุกวัน และส่วนมากมักจะสำเร็จสมประสงค์กันถ้วนหน้า โดยชาวบ้านนิยมนำขนมจีน น้ำยามาแก้บนเศียรพระศักดิ์สิทธิ์

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดนาพรหม เป็นภาพของพระพุทธเจ้าและพระอัครสาวกผจญมาร โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ภาพฝรั่งชิววี่ ภาพพระพุทธรูปมี ๖ นิ้ว ที่ภาพใต้ต้นมัลลิมลมีจารึกเขียนเส้นสีดำไว้ด้วย อ่านได้ความว่า “ร.ศ.๑๒๐ ยกหอสวดมนต์ “ “ร.ศ.๑๒๓ ยกช่อฟ้า” ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สันนิษฐานว่า ตาล และ ผวนวรรณฯ สองคนพี่น้องเป็นผู้วาดภาพ เนื่องจากทั้งสองคนชอบวาดภาพพระพุทธรูปมี ๖ นิ้ว

เจดีย์แดง

เจดีย์แดง รูปทรงระฆังคว่ำ ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีแดง พื้นฐานเป็ยงยกสูงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ฐานสูง ๗ ชั้น มีสภาพเก่าชำรุด ชาวบ้านเล่าต่อกันมา มีพระรูปหนึ่งมาปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิและมรณภาพในท่านั่งสมาธิอยู่ในเจดีย์แดง เชื่อว่าท่านเป็นพระอรหันต์ และมีความศักดิ์สิทธิ์และไม่ชอบให้มีใครมาลบหลู่ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

วัดนาพรหม

วัดนาพรหมเดิมชื่อ “วัดนางพรหม” เล่าต่อกันมาว่า นางพรหมเป็นผู้บริจาคที่ดินสร้างวัดต่อมาเรียกเป็น “วัดนาพรหม” เป็นวัดเก่าแก่ สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สังกัดได้จากเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองที่อยู่บริเวณหน้าวิหาร (โบสถ์เก่า) ซึ่งจะนิยมสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ภายหลังจากสร้างองค์พระเจดีย์เสร็จจึงสร้างโบสถ์ขึ้น ซึ่งจะมีขนาดเล็กเนื่องจากในสมัยก่อนประชาชนในตำบลนาพันสาม ยังมีจำนวนไม่มากนัก พระภิกษุที่จำพรรษาก็น้อย ต่อมาในสมัยหลวงปู่เอี่ยมซึ่งตรงกับสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีผู้เข้ามาอุปสมบทเป็นจำนวนมาก พระอุโบสถหลังเดิมที่ใช้ในพิธีสงฆ์คับแคบ จึงได้มีการสร้างโบสถ์ขึ้นใหม่ เป็นโบสถ์แบบสมัยรัตนโกสินทร์ สร้างเสร็จในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีการยกช่อฟ้าในปี ค.ศ.๒๔๔๘ และสร้างหอสวดมนต์หลังใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ซึ่งจารึกไว้ที่ภาพจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์วัดนาพรหม

ในวัดนาพรหมมีโบราณสถานหลายแห่ง อาทิ กุฏิ ศาลาการเปรียญ พระอุโบสถ พระเจดีย์ จิตรกรรมฝาผนัง เรือแม่แก่งทอง ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และควรค่าแก่การอนุรักษ์

เจดีย์

เจดีย์รูประฆัง ทรงเหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง มีบัวรองรับองค์ระฆัง อยู่บนฐานสูง ๗ ชั้นฐานกว้าง ๔.๖ เมตร มีช่อง ๔ ช่อง สำหรับใส่พระพุทธรูปชาวบ้านเล่ากันว่า บริเวณที่สร้างเจดีย์นี้ โองสมบัติของวัดนาพรหมอยู่เป็นจำนวนมาก อดีตเจ้าอาวาสของวัดนาพรหม ได้สร้างเจดีย์ ปิดโองสมบัติไม่ให้ใครมาขุดเอาไปสันนิษฐานว่า เจดีย์องค์นี้สร้างขึ้น ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เนื่องจาก พระเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองเป็นลักษณะ ของสถาปัตยกรรม สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

วิหาร

วิหารหลังนี้เดิมเป็นพระอุโบสถ ตั้งอยู่ติดกับพระเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง เป็นอาคารทรงไทยก่ออิฐถือปูน ขนาด ๑๒.๓ เมตร กว้าง ๕.๖ เมตร ผนังด้านข้าง หน้าต่างไม้สักด้านละ ๒ บาน ด้านหลังก่อทึบ บานประตูไม้สัก ๒ บาน ไม่มีลวดลายผนังราบเรียบ หลังคาลาดสองชั้น มุงกระเบื้องในโบสถ์ ไม่มีช่อฟ้าใบระกาหางหงส์ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ในวิหารหลังนี้เป็นที่ประดิษฐานของเศียรพระศกดิ์สิทธิ์ .

อุโบสถ

เป็นอาคารทรงไทยก่ออิฐถือปูน ตั้งอยู่ด้านหน้าศาลาการเปรียญ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก เข้าใจว่าสร้างประมาณ พ.ศ. ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๐) มีขนาดกว้าง ๖.๕ เมตร ยาว ๒๑ เมตร มีมุขยื่นออกมาทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ผนังข้างเจาะช่องหน้าต่างข้างละ ๓ บาน ผนังหลังก่อทึบ ผนังหน้าเจาะประตู ๒ บาน มีฐานใบเสมาล้อมรอบด้านหลัง หลังคาลดสองชั้นมุงด้วยกระเบื้องดินเผาเคลือบ มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ไม่มีลายหน้าบัน บานประตูไม่มีลวดลาย ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังสามด้าน อุโบสถหลังนี้ได้เคยซ่อมแซมมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยเฉพาะช่วงหลังได้เปลี่ยนกระเบื้องรูปกากบกล้วยเป็นกระเบื้องดินเผาเคลือบรูปหางมน พื้นปูหินอ่อน ฐานพระประธานมีลายปูนปั้น